Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 80 WEDNESDAY, APRIL 29, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 29-го КВІТНЯ 1998 р. Ч. 80 РІК CV

ВІДЗНАЧЕНО 12 РОКОВИНИ ЧОРНОБИЛЯ

Київ. — У неділю, 26-го квітня, Україна відзначила 12 роковини чорнобильської катастрофи, наслідки якої продовжують завдавати шкоди населенню і довкіллю. Церемонії і демонстрації відбулися також в Росії й Білорусі.

Активісти українського Грінпісу з російськими і білоруськими колегами спроєктували вночі на стіну саркофагу лазерний напис дванадцятьма мовами: „Пам'ятай Чорнобиль". „Ми прагнемо донести до громадськости правду про чорнобильську трагедію, яка ще триває", — сказав координатор кампанії Грінпісу Ігор Кирильчук, додавши, що будівництво атомних реакторів створює ряд проблем таких як видобуток урану, перевезення радіоактивних матеріялів, переробка і поховання радіоактивних відпадків.

„У той час, коли на забрудненних радіяцією територіях в Україні проживає 3.2 млн. осіб, захворюваність серед ліквідаторів зросла у 2.5 раза, смертність у 2.4 раза, а кількість інвалідів Чорнобиля щороку зростає на 10,000 осіб, Уряд протизаконно збирає 20 млн. гривень з Чорнобильського фонду на ремонт ЧАЕС і підвищує вартість електроенергії, мотивуючи необхідністю добудови застарілих ядерних блоків", — зазначив І. Кирильчук.

Як відомо, в 1995 році Україна погодилася закрити ЧАЕС в обмін на фінансову допомогу зі Заходу. Гроші потрібні на закінчення двох енергоблоків на Хмельницькій та Рівенській АЕС, щоб компенсувати втрати від закриття ЧАЕС. Однак Европейський банк реконструкції та розвитку не поспішає з фондами і рішення у цій справі очікується не раніше як під кінець цього року. Україна тим часом готується до введення в дію реактора на ЧАЕС, оскільки потребує електроенергії.

Проте після церемонії біля пам'ятника жертвам Чорнобиля Президент Леонід Кучма сказав, що ЧАЕС буде закрито, але він пов'язав це з наданням фінансової допомоги зі Заходу. У зверненні до українського народу Л. Кучма оцінив втрати України від Чорнобиля на суму 130 блн. дол., зазначивши, що держава щороку змушена видавати на подолання наслідків катастрофи 1 блн. дол.

За даними Міністерства Охорони Здоров'я, 3,576 українських громадян, які взяли участь у ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи, померли. Проте незалежні групи твердять що цифра ця щонайменше вдвічі вища. Російські урядовці заявили, що з російського боку померло 10,000 ліквідаторів.

Минулого тижня МОЗ зазначило також, що хвороби, пов'язані з радіяцією, зросли в Україні після катастрофи в 3.9 раза, а випадки рака щитовидної залози серед дітей збільшилися в 10 разів.

Проте невелика кількість людей — біля 200 за повідомленням агентства Ройтерс — які прийшли зранку 26-го квітня запалити свічки в пам'ять жертв Чорнобиля, свідчить, що в Україні поступово починають забувати трагедію або просто звикати до неї.

В Росії Патріярх Російської Православної Церкви Алексій II провів Панахиду на московському цвинтарі, де поховані 28 ліквідаторів-пожежників.

В Білорусі роковини відзначено демонстраціями. 25-го квітня біля 7,000 демонстрантів у Мінську вимагали від Росії як наступника СССР компенсації білоруським жертвам Чорнобиля, а від України — закриття ЧАЕС. Промовці також використали нагоду, щоб засудити політику президента Алєксандра Лукашенка.

Готуються до прийняття делегатів з'їзду ЕБРР

Київ (УНІАР). — Група на чолі із прем'єром Валерієм Пустовойтенком розглянула стан готовости об'єктів, які готуються для проведення щорічного з'їзду Европейського банку реконструкції та розвитку — від митної контролі на летовищі в Борисполі до місць перебування учасників зборів.

До 4-го травня українська сторона завершить всі роботи щодо підготови і влаштування приміщень, де проводитимуться щорічні наради ЕБРР. В 20 готелях Києва вже підготовлено 3,700 кімнат, які відповідають европейським стандартам. Ще 5,000 кімнат знаходяться в резерві. Вже почали надходити попередні замовлення на їх резервування.

Для проведення з'їзду та всіх супутних заходів готується приміщення Палацу „Україна", центру мистецтв „Український Дім" та Національної фільгармонії, які відповідають европейським вимогам. Обладнання для забезпечення зв'язку, охорони та безпеки учасників і гостей зборів, буде встановлено та знаходитиметься в дієздатному стані у визначені терміни. Випрацьовано маршрути пересування учасників з'їзду, налагоджено інформаційні та комунікаційні системи. За словами В. Пустовойтенка, „всі питання вирішено", підготовлено фахівців, деякі з них стажувалися у Великобританії.

За останніми даними у київських нарадах ЕБРР мають взяти участь 74 найвищі урядові особи, для яких потрібно забезпечити персональну охорону. За повідомленням українського радіо, з цією метою буде включено спеціяльний підрозділ „Альфа" Служби Безпеки України.

Іран знову невдоволений політикою ЗСА

Тегран, Іран. — Міністер закордонних справ Ірану Камаль Гарразі гостро критикою зареагував на американський плян організації радіовисилання, спрямованого безпосередньо на іранських слухачів. На думку керівника іранської дипломатії, такий крок Вашінґтону свідчить про те, що між двома країнами „стоїть стіна недовір'я".

Тиждень тому Державний департамент ЗСА виділив „Радіо Свобода" 900,000 дол. для заснування спеціяльного висилання на перській мові, при цьому ясно зазначивши, що радіопередачі „не повинні бути спрямовані проти політики іранського уряду".

Міністер К. Гарразі вважає, що пляновані американцями радіопрограми на перській мові є грубим втручанням З'єдинених Стейтів Америки у внутрішні справи мусулманської держави, формою „психологічної війни" проти Ірану.

Спостерігачі припускають, що антиамериканська заява К. Гарразі є своєрідною реакцією на січневий виступ іранського президента Мохаммеда Хатамі, коли він закликав до діялогу між іранським і американським народами саме з метою зруйнувати стіну недовір'я між країнами, що тепер ворогують. „Політика ЗСА переконує в тому, що їм, як і раніше, не можна вірити",— підкреслив К. Гарразі.

Ще один факт говорить про те, що ліберальна революція в Ірані, яку нібито означав прихід до влади М. Хатамі, не має великого успіху: декілька днів тому судова влада, яка перебуває під контролею консервативного духовенства, заарештувала посадника Теграну Карбаші, політичного союзника президента М. Хатамі. Його звинуватили в отриманні хабаря, хоча насправді йшлося про дешевий подарунок.

Президентові не вдалося домогтися звільнення Карбаші з-під арешту. Студентів, які вийшли на вулиці столиці демонструвати проти арешту посадника, поліція розігнала силою.

Санкції проти Іраку продовжено

Ню Йорк. — У понеділок, 27-го квітня, на цілоденному засіданні Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй де розглядалося справу санкцій проти Іраку, американський представник Билл Ричардсон під тиском Росії, Франції та Китаю визнав, що досягнуто деяких успіхів у роззброєнні Іраку.

Підкреслюючи факт деякого успіху у ядерному роззброєні Іраку, Б. Ричардсон також заявив, що ще завчасно зовсім елімінувати цю справу без дальших відповідних для цього кроків. Він уважає, що Ірак ще мусить багато зробити у тому напрямку.

Члени Ради безпеки вирішили продовжувати торговельні санкції проти Іраку, котрі були накладені після іракського нападу на Кувайт в 1990 році, зі заввагою китайського представника, що їх треба якнайскорше таки усунути. Рішення не усувати згаданих санкцій прийшло, не зважаючи на погрози з Багдаду перервати співпрацю з інспекторами ООН та особисте звернення іракського міністра закордонних справ до Ради безпеки в цій справі.

Джан Вестон, представник Британії, сказав, що ніхто із 15 країн-членів Ради безпеки не запропонував закінчити санкції проти Іраку.

ЗСА уважають, що інспектори мусять упевнитися, що Ірак знищив усю свою ядерну, хемічну та біологічну зброю, поки ООН усуне накладені на нього торговельні санкції.

Ірак у свою чергу звинувачує ЗСА у маніпуляції програмою інспекції зброї, щоб затримати згадані проти нього санкції на неозначений час.

ВАРТІСТЬ СПОЖИВЧОГО КОШИКА

Київ (УНІАР). — Станом на 17-го квітня вартість споживчого кошика із 22-ох найнеобхідніших видів продукції становила 66.05 гривень. Це на 1,1 відсоток більше, ніж показник, зафіксований станом на 7-го квітня. За даними Державного комітету статистики, найдорожчим "кошик" виявився у Криму (79.97 грн.), найдешевшим — на Тернопільщині (53.09 грн.). У Києві вартість кошика становила 68.37 гривень.

В Донбасі буде вільна економічна зона

Київ (УНІАР). — Тут у приміщенні Кабінету Міністрів України відбулася пресова конференція, на якій заступник міністра економіки Леонід Мінін заявив, що закон про вільні економічні зони (ВЕЗ) ухвалено ще у 1992 році, проте до сьогодні практично жодної ВЕЗ не створено, хоча й підготовано близько 20 проєктів.

На думку Мініна, це сталося через те, що чинне законодавство є надто загальним. Іншою причиною він вважає ментальність населення, відображену у Верховній Раді України. Особливо з урахуванням того, що розроблений близько двох років законопроєкт про статус вільних зон досі чекає затвердження в парляменті. Минуло багато років, перш ніж стало зрозуміло, що країні необхідні колосальні інвестиції, зауважив Л. Мінін.

Уряд України схвалив проєкт закону про спеціяльні економічні зони та спеціяльний режим інвестиційної діяльности в Донецькій області. За словами першого заступника Національної агенції України з питань розвитку та европейської інтеграції Володимира Ігнащенка, ВЕЗ представлятиме собою технічний парк, під який плянується виділити ділянку землі на відстані кількох кілометрів від Донецького.

Досі не визначено, якого саме профілю підприємства будуватимуться на терені ВЕЗ. Більш того, для спорудження інфраструктури на цій ділянці землі необхідно близько 100 млн. дол. І лише після такого облаштування можна буде землю здавати у винайм. За інформацією В. Ігнащенка, квадратний метр облаштованої землі коштує "багато десятків доларів".

Створення технопарку спрямовано на розвиток нових сучасних високотехнологічних підприємств для виробництва товарів на експорт та для достав на внутрішній ринок, а також імпортозаміняючих виробництв.

Також плянується створення вільної економічної зони "Азов" зовнішньо-торговельного характеру. На території цієї ВЕЗ проводитимуться операції з обслуговування транзитних вантажів, зберігання, сортування, паку-

(Закінчення на стор. 3)

Розвиваються українсько-австрійські відносини

Київ (УНІАР). — Тут 23-24-го квітня відбулася офіційна візита канцлера Австрії Віктора Клімі в Україну.

Як повідомив на пресовій конференції в МЗС амбасадор України в Австрії Микола Макаревич, це перша в історії українсько-австрійських відносин візита такого рівня.

В. Кліма зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою і прем'єр-міністром Валерієм Пустовойтенком. Канцлер відвідав банк "Кредит-Анштальт", взяв участь у відкритті Монетного двору України, спорудженного на виконання контракту між Національним Банком України та Австрійським монетним двором, а також представництва "Райгазенбанку" в Києві. В Національній Академії Народного Господарства України, де В. Клімі присвоєно звання почесного доктора, гість виступив з промовою.

Під час зустрічі 24-го квітня в Маріїнському Палаці віч-на-віч з Президентом України Леонідом Кучмою розглянено питання розвитку відносин України з Евpопейським союзом, у якому Австрія головуватиме від 1-го липня цього року.

Широке коло питань українсько-австрійського ділового співробітництва а також перспектив його розвитку обговорювалося на зустрічі прем'єр-міністра України В. Пустовойтенка з канцлером Австрії.

Зустрівся голова австрійського уряду 24-го квітня і з головою Верховної Ради України 13-го скликання Олександром Морозом. Узустрічі взяли участь депутати України Валерій Бабич, Сергій Чукмасов та Іван Мусієнко, а також відповідальні працівники Міністерства Закордонних Справ України. О. Мороза також цікавив порядок організації взаємодії між різними галузями влади. Він високо оцінив зовнішню політику Австрії, в якій "з одного боку наявна тісна політична, економічна та фінансова інтеграція в европейські організації, а з іншого — вона проводить послідовний захист власних інтересів; імпонує також авторитетна політика Австрії щодо тенденції поширення НАТО на схід: така політика викликає повагу".

Під час розмови сторони наголошували на високому рівні розвитку українсько-австрійських відносин, і особливо — міжпарляментарних. О. Мороз зазначив, що з досвіду Австрії його понад усе приваблює система законодавчої праці. За його словами, вона є найбільш сприятливою для

В. Кліма поінформував О. Мороза про свої переговори зі керівниками української держави.

Обидві сторони висловили задоволення з приводу відкриття в Україні Монетного двору. Під час зустрічі обговорено напрямки дальшого співробітництва між Україною і Австрією.

На заключній пресовій конференції амбасадор України в Австрії М. Макаревич розповів про результати шестирічного співробітництва між Україною та Австрією, договірну базу якого складає 15 угод.

Президенти обох країн досі зустрічалися лише на міжнародних форумах, тому що візиту президента Австрії в Україну двічі відкладалося: спочатку через поїздку Л. Кучми до ЗСА, а вдруге — через хворобу В. Клімі. У минулому році Україну відвідали австрійські міністри — сільського господарства, юстиції, закордонних справ і фінансів.

Прямий товарообіг між країнами становить 417 млн. дол. Австрія вклала 44,5 млн. дол. інвестицій в такі українські підприємства, як "Фішер", "Філіпс" та інші.

Канцлера Австрії знають в Україні як голову Австрійсько-українського товариства у період 1994-97 (від 1-го квітня 1997 року — почесний голова). Перебуваючи на цьому пості, він започаткував видання двомовного журналу "Австрійсько-український огляд", був ініціятором діючої благодійної акції щодо запрошення на лікування українських дітей, які постраждали в наслідок Чорнобильської катастрофи.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЛЬОТ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут 21-го квітня закінчилися навчання української та російської фльот у Чорному морі. Представники обох сторін підкреслили, що ці навчання не були спільними, бо не мали єдиного штабу. Кожна фльота діяла за своїм пляном. "Українці вперше простріляли крилатими ракетами і переконалися, щоУкраїна має надійний ракетний щит", — заявив міністер оборони Олександер Кузьмук. Росіяни провели унікальні стрільби, запустивши в повітря одночасно 11 крилатих ракет. Такого, за словами командуючого Чорноморської фльоти Росії, не було ні в історії військово-морських сил Совєтського Союзу, ні Росії.

ПОТРЕБА ІНВЕСТИЦІЙ

КИЇВ. — Згідно із інформацією Кабінету Міністрів, на 1998-2025 роки Україна потребує близько 60 блн. гривень, у тому числі 10 блн. грн. на створення нових виробництв, решта — на поновлення, технічне переобладнання та модернізацію існуючих підприємств за програмою реконструкції. Прогнозується пріоритетне надходження інвестицій в машинобудівельний комплекс, для освоєння принципово нового обладнання з розробки родовищ корисних копалин, обладнання для металюргійної, хемічної, нафтохемічної, нафтової та газової промисловостей, сільського господарства та складної побутової техніки.

ПОПЕРЕДНІ ПРОГНОЗИ

КИЇВ. — У період від 2001 до 2010 року в Україні передбачається середньорічний приріст обсягів виробництва понад 900 млн. гривень, а прибуток усіх новостворених виробництв в цей період у цьому має перевищити 135 млн.грн. на рік. Згідно з інформацією пресової служби Кабінету Міністрів України, загальна сума надходжень до бюджетів усіх рівнів за попередніми оцінками, з урахуваннями пільг для вільних економічних зон, у 1998-2025 роки становитиме понад 20 блн. грн. Сума пільг загалом досягне майже 11 блн.грн. Крім того, від обсягу експорту продукції сума митних пільг становитиме 1.2 блн.грн.

КРИМСЬКІ БАНКИ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Рада міністрів Автономної Республіки Крим (АРК) затвердила перелік банківських установ, які обслуговують рахунки республіканського та місцевих бюджетів. Як повідомляє пресова служба Ради Міністрів АРК, крім Кримського Національного Банку, агропромислового банку "Україна", "Укрсоцбанку", "Промінвестбанку", право на обслуговування бюджетних рахунків отримали Ощадний банк України, поштовопенсійний банк "Аваль", Об'єднаний Комерційний Банк, Чорноморський Банк Реконструкції та Розвитку і акціонерний комерційний банк "Таврія".

Л. КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З І. РИБКІНОМ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма і заступник прем'єр-міністра Росії Іван Рибкін на зустрічі у Києві обговорили ряд питань, пов'язаних з підготовою зустрічі керівників держав СНД, яка має відбутися 29-го квітня в Москві. Під час зустрічі сторони заторкнули питання ратифікації російським парляментом українсько-російського широкомасштабного договору. Л. Кучма висловив задоволення завершенням праці над угодою кооперативних достав. За його словами, угода принципово змінить режим національних виробників в обох країнах і сприятиме конкурентно спроможності українських та російських товарів.

ПОТРІБНІ МІСЦЯ ПРАЦІ

КИЇВ. — На створення в найближчому десятиріччі 200,000 робочих місць на Донеччині спрямовано проєкт закону про спеціяльні економічні зони і спеціяльний режим інвестиційної діяльности в цьому промисловому реґіоні. Як повідомили представники Міністерства Економіки України і Національної агенції розвитку і европейської інтеграції, цей документ передбачає організацію двох спеціяльних економічних зон і територій пріоритетного розвитку на базі 17 міст і двох сільсько-господарських районів області.

НРУ ЗВЕРНУВСЯ ДО СУДУ

КИЇВ. — За результатами виборів депутатів Київської Міської Ради до суду Старокиївського району столиці надійшла скарга з проханням визнати вибори в окрузі недійсними. Позиваче є пресовий секретар Народного Руху України Дмитро Панамарчук, який вважає, що саме він повинен був отримати зазначений мандат. Окремі порушення, виявлені при підрахунку голосів у 43-ій виборчій окрузі, на думку членів Руху, допомогли стати депутатом Василеві Топчію — полковникові міліції Мінського управління внутрішніх справ. Крім того, вони виявили ще цілий ряд відхилень від закону про вибори. Звинувачення спростовував член міської виборчої комісії Анатолій Коцюба. Оскільки сторони не представили вагомих доказів у вигляді документів і свідків, суд переніс засідання, зобов'язавши підготувати усі матеріали, потрібні для розгляду справи.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФІДЕЛЬ КАСТРО тепло вітав у Гавані в неділю, 26-го квітня, канадського прем'єр-міністра Жана Кретієн з його першими офіційними відвідинами Куби та взагалі першими за 22 роки відвідинами будького канадського лідера. У своєму привіті він дякував Канаді за підтримку, але одночасно гостро критикував ЗСА та їхнє 36-річне ембарго проти Куби. Ф. Кастро вповні використав 41- годинне перебування канадського прем'єр-міністра, щоби підірвати престиж Америки вказуючи, що її найблищий союзник і сусід не поділяє її думки щодо ембарго. Ці відвідини канадського прем'єр-міністра не викликали сподіваної реакції Вашінґтону, хібащо від Джессі Гелмса, республіканського сенатора з Північної Каролайни та американсько-кубинських конґресменів, які уважають, що ЗСА починають злагіднювати своє ставлення щодо Куби.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ОФІЦІЙНИМИ ЧИННИКАМИ та урядовими документами, щоб заощадити гроші Уряд президента Билла Клінтона сповільнив платності Медікер лікарям, шпиталям та іншим службам медичної опіки. Крім того, Уряд зарядив забезпеченевим компаніям, які перевіряють і в імені Уряду виплачують представлені їм рекламації, висилати поштою менше повідомлень, а використовувати більше телефонічний зв'язок. Ці зарядження вказують на фінансові проблеми у згаданий агенції Медікер, яка забезпечує медичною опікою 38 млн. віком старших осіб і калік. Останніми роками кількість рекламацій значно зросла, а бюджет для їхньої перевірки майже зовсім не змінився; також з уваги на зміну законів агенція змушена виконувати інші обов'язки, що дуже сповільнило процес виплат.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

„Спи, гетьмане, поки встане Правда на сім світі!"

Дня 29-го квітня 1648 року, 350 літ тому, Богдана Хмерльницького обрано гетьманом України. Почалася велика доба нашої історії — доба національно-визвольної революції, доба української військової держави, доба знаменитого козацького лицарства. Вона залишила у свідомості і душі народу вічний слід. І не треба міряти, чого в тому сліді більше — гордости за предків, котрі свободу ставили над життя, чи жалю, що вони не спромоглися довести святу справу до остаточної перемоги. Часи були тяжкі, неймовірно скомпліковані. Багатьом з нас ще й тепер здається, що могло і повинно було бути інакше, з кращими вислідами. Разом з Тарасом Шевченком нарікаємо на переяславський крок Богдана, бо саме цей крок згодом приніс нашому народові стільки горя, що його ніколи нічиє перо не зможе описати.

І все ж не будьмо суддями Хмелеві. Не можна судити нікого за самими тільки результатами — вони часто-густо від людини не залежать, тому також треба брати до уваги наміри та спонукальні цілі, а цілі у Хмельницького були у вищій мірі добрі: він хотів надійно, назавжди унезалежнити Україну від Польщі і від Росії та об'єднати всі українські землі в могутній козацькій державі. Хотів і зробив для цього все, що міг, що йому дозволила доля.

Буквально через пару днів після обрання, 2-го травня, гетьман вирушає із Запоріжжя у визвольний похід, а 16-го травня у бою з поляками під Жовтими Водами козацьку шаблю чекає перемога і слава. Далі — тріюмф під Корсунем, успішна облога Львова. Уклінна просьба нового польського короля Яна Казимира й обіцянка вдоволити всі їхні вимоги спонукує козаків вернутися з походу. У грудні того року Хмельницького з величезним ентузіязмом зустрічає Київ. Одначе народ надіється не просто на полегші, але на повне національне і соціяльне визволення, на скасування польської окупації. Так самі історичні обставини змінюють місію Хмельницького — з козацького провідника він стає лідером нації.

Збройна боротьба вступає у нову фазу. Влітку 1949 року гетьман розтрощує польське військо під Зборовом, проте перемогу майже зведено нанівець: підкуплений Варшавою хан намовляє Хмельницького укласти мир з Польщею, щоправда — на вигідних для України умовах. Блискучий стратег і організатор, Хмельницький ділить Україну на полки, командири яких здійснюють не лише військову, але адміністративну та судову владу. Козацька Україна все більше набуває якостей унітарної демократичної держави, в якій думка народних низів діє в єдності з волею козацької старшини.

Перше нещастя спіткало Богдана навесні 1651 року під Берестечком, коли татари зрадили посеред бою. Невдовзі хан знову фатально зіпсував перемогу Хмельницького над поляками під Батогом. Війна жорстокішала, а шабель ставало все менше. З усією гостротою постало питання про надійнішого союзника. Так прийшло до Переяслава. Чи був Богдан такий наївний, що не міг передбачити московської сваволі? Ні. звичайно. Добре він знав, до чого може допровадити розпочатий ще за Івана III екпансіонізм Московії. Трагедія полягала в тому, що гетьман потребував часу, щоб зміцнити українську силу, а якраз часу і не було — ворогуючи між собою, Польща і Росія готові були до союзу між собою на антиукраїнській основі, а це позбавило б Україну найменших шансів вижити.І Хмельницький вирішує переяславською угодою розірвати російсько-польський союз та спробувати перетворити царя у свого спільника в боротьбі з Польщею.

Не так сталося, як гадалося. Московія виявилася ще більш захланною і жорстокою, ніж Польща. Цар порушує угоду, підписує мир з Польщею. Коштом України, її матеріяльної і духової сили москалі починають успішно вибудовувати імперську потугу. А коли Хмельницький порозумівся зі шведським королем Карлом X і семиградським князем Ракочієм, було вже запізно — смерть вже стояла за Богдановими плечима.

Схилімо ж сьогодні голови перед його іменем. Хоч жаль і біль переповнюють наші груди за ганебний Переяслав, але навіть це не захитує історичного значення Козаччини у воскресінні нашої нації. Без Хмельницького і його безсмертних героїв-козаків наш національний дух не мав би наснаги для відродження української держави у XX сторіччі, хоч воно для нашого народу було ще трагічніше, ніж XVII.

Олексій Бреус,
Київ

БУДНІ ЧОРНОБИЛЯ

На третьому енергоблоці Чорнобильської АЕС, який з кінця вересня 1997 року перебуває в позапляновому ремонті у зв'язку з необхідністю усунення масових дефектів (зокрема ненаскрізних тріщин) на трубопроводах системи охолодження реактора, додатково виявлено дефекти зварювальних швів, які раніше вважалися цілком нормальними. Не виключено, що це може привести до продовження часу ремонту бльоку, розпочатого ще в кінці липня минулого року.

Додаткову перевірку швів було проведено в грудні на вимогу Мінекобезпеки України. Для біркової контролі зварювальних швів в системі охолодження реактора (на трубопроводах діяметром 300 мм) було використано досить нову методику ультразвукової дефтоскопії.

Для обстеження було обрано 135 зварювальних швів, в яких раніше не було виявлено дефектів. Нові результати дослідження приголомшили: в них виявлено 19 дефектів, зокрема 10 тріщин завдовжки понад 15 сантиметрів, знайдено й тріщини, довші за 20 см (довжина максимальної тріщини, виявленої раніше, становила 17 см).

Проте влітку й восени, під час перевірки зварювальних швів на зупиненому бльоці, було застосовано іншу методу — радіографічну. Від контролі ультразвуком керівництво ЧАЕС відмовилося, посилаючись на її недосконалість і прагнучи зменшити опромінення персоналу під час контролі. За попередніми висновками, виявилось, що радіографічна контроля більше придатна для пошуку лише невеликих дефектів.

На сьогодні з понад 260 дефектів, що були виявлені у зварювальних швах ще влітку і восени, уснуто 160 найбільших. На ЧАЕС говорять про завершення першого етапу ремонту трубопроводів, який, правда, призупинений для дезактивації труб з метою зменшення опромінення ремонтного персоналу. Однак можна очікувати, що кількість великих дефектів значно зросте, якщо буде ухвалено рішення про стовідсоткову радіографічну контролю зварювальних швів.

Саме тому в Мінекобезпеки України тепер розглядається питання щодо проведення контролі за новою методикою на важливих трубопроводах третього бльоку ЧАЕС. До такого рішення спонукає також серйозний інцидент на першому бльоці станції, який був зупинений 30-го листопада 1996 року. В грудні 1997 року на одному з трубопроводів системи охолодження реактора виникла теча води через тріщину в металі. Тиск і температура води в реакторі були невисокими, і подія не привела до серйозних наслідків. Течу води ліквідували, але цей випадок виявився досить показовим.

Крім того, навряд чи можна сподіватися, що Адміністрація ядерного реґулювання (АЯР) погодиться з будь-чиїми технічними обґрунтуваннями експулатації бльоку без усунення додатково виявлених невеликих тріщин.

Не виключено, що тривалу стоянку бльоку буде використано для його реконструкції, яка передбачає зміну паливних каналів і реактора. Принаймні, є такі наміри, і на урядовому рівні опрацьовувалися пляни їх здійснення в 1998-1999 роках. Реконструкція дасть змогу експлуатувати третій енероблньок ще років десять, хоча неминуче вимагатиме нового багатомісячного його простою.

Тож продовження роботи бльоку гіпотетично можливе під увагою, що Захід виконає свої зобов'язання щодо фінансової участи у знятті ЧАЕС з ужитку. Для реконструкції реактора потрібно близько 200 млн. грн. бюджетних грошей, для ремонту бльоку требе ще кілька десятків мільйонів долярів, і від застосування нової методики витрати на ремонт аж ніяк не зменшаться.

Отже, відновлення роботи бльоку стає дедалі дорожчим та... сумнівним. Адже через затяжний ремонт і, певне, не менш тривалу реконструкцію, ЧАЕС все більше наближається до 2000 року, коли станцію має бути закрито. Хоча, як не дивно, остаточного офіційного рішення українського Уряду про долю ЧАЕС після 2000 року досі немає.

Олександер Серафин

Америки творять вільний ринок

В днях 18-го і 19-го квітня відбулася в Сантіяґо, Чіле, конференція 34 країн Західньої півкулі. Спільна деклярація, яку підписав Президент Клінтон і 21 інших президентів та 12 прем'єр-міністрів, постановляє, що у вересні ц. р. почнуться переговори в намірі створення найбільшої в світі вільної торговельної зони в Західній півкулі (Еф-Ті-Ей-Ей) — від Аляски до мису Горн, за вийнятком Куби. Їхнім наміром є підписати спільну угоду до 2005 року.

В цій торговельній зоні живе 750 млн. населення, тобто удвічі більше, ніж в Европейському союзі. Вона дає понад дев'ять трильйонів долярів брутто домашнього прибутку. ЗСА становлять біля 85 відс. економіки цього простору. В 1997 року ЗСА експортували до цього реґіону біля 286 блн. дол., або 42 відс. своїх ґльобальних експортів. Об'єм торгівлі в Західній півкулі становить майже 600 блн. дол.

Перша конференція країн Західньої півкулі відбулася в грудні 1994 року в Маямі, Фла., яку скликав Уряд Клінтона, щоб обговорити можливості поширення торговельного договору між ЗСА, Канадою і Мехіко (НАФТА). Участники цієї конференції урочисто пообіцяли домовитися про вільну торгівлю до 2005 року.

Друга конференція відбулася в середині травня 1997 року в Бельо Горізонте, Бразилія. Було вирішено почати офіційні переговори в столиці Чіле в березні 1998 року, і що Еф-Ті-Ей-Ей може існувати паралельно з іншими реґіональними торговельними групами, такими, як, наприклад, НАФТА.

Під час своєї минулорічної поїздки по Латинській Америці Президент Клінтон пообіцяв поширити вільну торгівлю на Західню півкулю. Цьому, одначе, є велика перешкода. Конґрес ЗСА не дав минулої осени Президентові уповноваження "fast track", тобто права підписувати торговельні угоди, які Конґрес може прийняти без поправок або відкинути.

Без цього уповноваження проґрес переговорів сповільниться, тому що країни Південної Америки будуть більш обережними, навіть боятимуться іти на будь-які поступки і домовлення, які можуть стати безвартісними, якщо Конґрес ЗСА не буде згідний з ними.

Президент Клінтон просив учасників бути терпеливими, поки Конґрес дебатує над властивостями вільної торгівлі. Канадські та інші учасники конференції вважали, що переговори підуть вперед помимо цього, хоч згадане уповноваження буде конечним, щоб укласти цю торговельну угоду.

Тоді, коли ЗСА виявляють нерішучість щодо вільної торгівлі, країни Південної Америки нав'язують торговельні зв'язки між собою, Канадою, Европою та Азією. Ці союзи загрожують американським фірмам конкуренційними невигодами.

Арґентина, Бразилія, Чіле, Параґвай і Уруґвай вже створили спільну митну юнію — Меркосур, яка становить дві третини торгівлі Південної Америки. Вона веде переговори з Андейським об'єднанням (Венезуеля, Колюмбія, Перу, Болівія і Еквадор). Ці два торговельні партнери створять понад 30-мільйоновий ринок споживачів.

Учасники конференції в Сантіяґо були свідомі того, що виконання їхнього рішення залежатиме від ЗСА. З цієї причини вони присвятили чимало часу проєктам покращення соціяльних умов у цьому реґіоні. Вони погодилися на далекосяжний плян дій у соціяльній сфері, наміром якого є підвищити рівень освіти, зменшити убогість, поширити демократію, ґарантувати право людини і боротися проти торгівлі наркотиками.

Плян дії зобов'язує, в першу чергу, державні уряди дати всім елементарну освіту до 2010 року і середню для 75 відс. молоді до цього самого року. Для здійснення пляну стосовно освіти призначено 8.3 блн. дол. у позичках і субсидіях міжнародними фінансовими установами.

Складовою частиною пляну є знизити перешкоди у власності житлових домів, посилити програму вишколу суддів і прокурорів і зміцнити демократичні інституції.

Помимо того, що конференція присвятила менше уваги справам торгівлі, ніж її організатори сподівалися, визначення дати початку переговорів і логістичної структури повинно дати поштовх до осягнення угоди.

Богдан Марків

Нестандартна музика в УІА

Концерт мало відомих творів і, скажім, незвичайних майже не вживаних в світовій музиці інструментів були на програмі вечора в Українському Інституті Америки в суботу 25-го квітня ц.р. При тому це був виступ незнаних нашій публіці музик, які проявили свої виконавські таланти.

Концерт почався Сонатою для туби і фортепіяну німецького композитора Павля Гіндеміта, який після 1933 року в композиції повернувся до тональної гармонії, а також завернув до сонатової форми клясичного періоду конвенційного типу; в останніх роках життя гармонічна сторінка Гіндеміта ставала щораз різкіша, але інструментальне тінювання набрало делікатніших кольорів. Соната для туби написана 1955 року, має три частини, яку Александер Маркович виконав м'яким звуком з супроводом компетентної піяністки Кімберлі Гилл, яка виручила недиспонованого Вірка Балея.

На черзі було Ададжіо для мандоліни і фортепіяну Бетовена, яку відіграла Мая Каліхман при акомпаньяменті Миколи Сука. Каліхман вміло продемонструвала технічні спроможності інструменту, витягаючи плавні кантилейни з всіма динамічними відтінками п'єси у формі баркаролі.

Головною атракцією вечора були вокальні точки. Соната Вокаліо з 1926 року Ніколая Метнера (1880-1951). Метнер (в англійській мові знаний як Медтнер), подібно як Рахманінов, передчував наслідки нелюдського комуністичного режиму і подався на чужину в 1921 році. Як композитор був противником модернізму, тому його музика втримала в клясичних традиціях,виповнена здержаністю з правдивим, непідробленим почуттям. Характерні риси — це ліричний настрій і романтична мрійливість з нахилом до роздумів.

Соната-Вокаліо виконується на голосних буквах. Всі довгі головні ноти виконується буквою „а", а побічні перехідні чи короткі ноти виконується буквою „і". У виконання того твору сопрано Венді Валлер вживала при співі три голосні букви „а" „і" „у", з тою різницею, що кожною головною вона виконувала цілі музичні уступи. Її вокальна техніка зближена до інструментального стандарту, тому ритмічні фігури в неї виходять дуже презцизно. До великого успіху Сонати Вокаліо безперечно причинилася надхненна гра піяністки Естер Бадіярджо.

По перерві сопрано Валлер виступила у творі Ернеста Шоссона п. з. „Вічна пісня" при співучасті піяніста М. Сука та струнного квартету „Флакс", в склад якого увійшли: Том Чію і Тім Соммерс, скрипаки, Кент Банч, віоліст, і челістка Дженніфер Девор.

„Вічна пісня" — це розповідь про глибоке любовне переживання молодої жінки та її розпуку за втраченим коханням. Тільки промінь надії на поворот коханого тримає її при житті. Музика цієї інтимної сповіді виповнена ліризмом і простотою вислову. Валлер мимо своєї молодости, вглибилась у зміст музичного тексту і у своєму виконанні зробила сильний наголос на драматичну сторінку дії. М. Сук з „Флакс" квартетом створили рельєфний супровід і своєю грою підтримали інтерпретаційні фінезії солістки. Результат такої співдії викликав ще більші оваційні оплески, як вони були після Сонати-Вокаліо.

Останньою точкою була пародія на відому Серенаду Моцарта „Айне кляйне Нахтмузік" (Нічна музика). Нова назва: „Айне кляйне Ляхмузік" (Смішна музика) укляду Вольфґанґа Шредера (1943 рік). Пародія полягає в тому, що в ориґінальній Серенаді Моцарта щоякийсь час звучить музика інших композиторів — Бетовена, Ліста, Чайковського, Россіні, а також популярні пісеньки. Такий оборот справи виразно поділав на слухачів. Публіка весело реаґувала на кожну зміну ритму чи мелодії в „Ляхмузік".

Пародія на Моцартову Серенаду в обробці Шредера мабуть залишить милий спомин у слухачів того концерту, за який вони нагородили членів „Флакс" квартету щедрими оплесками.

Осип Зінкевич

Невже ми програли вибори? Ні, не програли

II

У Верховній Раді попереднього скликання (за станом на 1-го грудня 1994 року) „ліву" і до значної міри антиукраїнську і антидержавницьку частину депутатського корпусу становили члени Комуністичної Партії України (91 депутат), Соціялістичної (14 депутатів) і Селянської (21 депутат), разом 126 депутатів. Число „лівих" депутатів у Верховній Раді новго скликання зросло на 22.5 відс. воно нараховує 160 депутатських мандатів (124 від КПУ і 36 від бльоку СПУ-СелПу). Ця висока цифра ще не означає їхньої перемоги. Фракція, зложена зі 16 „лівих" депутатів, не зможе змінити Конституцію України або прийняти будь-який новий закон. Для цього потрібно парляментарної більшости — 226 голосів, або у важливих справах конституційної більшости — 338 голосів. Такої кількости „ліві" не мають і не будуть мати, навіть якщо б дехто з „безпартійних" прилучився до їхньої фракції.

Тому жодної небезпеки зі сторони „лівих" для державної незалежности і самостійности України не має і бути не може. Але буде дещо інше — „ліві" в силу коньюнктурних обставин зможуть і непевно будуть бльокувати ті чи інші закони, або вдаватись до різних провокацій, як це було й раніше.

Історія Верховної Ради попереднього скликання показує, що у важливих справах (прийняття Конституції України, закону про вибори, ратифікація договору з Росією, проти чого голосувало лише 27 депутатів правого спрямування) депутати різних спрямувань знаходили консенсус і голосували разом.

У Верховній Раді нового скликання розстановка політичних сил є зовсім інша, як це було у Верховній Раді попереднього скликання. З однієї сторони, є політичні сили, які стоять на виразних позиціях української державности, а з другої — антиукраїнські й антидержавні сили проросійського спрямування. При цьому дехто з націонал-демократичних політиків робить принципову помилку, уважаючи лише себе або свою партію державницькою, а центристські партії позбавляє статусу державницької. Прихід на політичну арену нових політичних формацій (партії „Реформ і Порядок", „Вперед, Україно!", НДП, СДП(о), „Зелених" і навіть „Громади") показує, що серед цих угрупувань, які не визнають ідеології українськго націоналізму, до яких не пішли колишні репресовані, дисиденти і політв'язні, але до яких пішло багато молоді, — вони і їхній електорат орієнтуються на інші вартості і вони по-своєму твердо стоять на позиціях української державности й незалежности.

Розстанова політичних сил у Верховній Раді нового скликання може бути прблизно така:

До конструктивно-державницького бльоку будуть входити: партія націонал-демократичного спрямування Рух (48 депутатів) та центристи правого і лівого спрямування — пропрезидентська Народно-Демократична Партія (28 депутатів), Партія Зелених України (19), Соціял-Демократична Партія (об'єднана) (17 депутатів) і, можливо, навіть виразно опозиційна „Громада" (22 депутати).

До цього бльоку, згідно з деякими прогнозами, приєднаються партії, які не подолали 4-відсоткового виборчого бар'єру, але які здобули по кілька депутатських мандатів в одномандатних округах. До таких треба зарахувати: Аграрну Партію України (7 депутатів), партію „Реформи і Порядок" (4), Християнсько-Демократичну Партію України (3), „Національний Фронт" (3), КУН (2), УРП (1), Ліберальну Партію України (2), Християнсько-Народний Союз (1), Демократичну Партію України (1), Українську Партію Справедливости (1), Всеукраїнську Партію Трудящих (1), Соціял-Національну Партію (1). Цей бльок, створивши коаліцію різних фракцій національно-демократичного і центристського спрямування, зможе становити у Верховній Раді конструктивну більшість. Рівночасно ця коаліція більшости може стати притягальним і консолідуючим центром для 108 „безпартійних" депутатів. Серед „безпартійних" опинилися такі відомі політичні особистості національно-демократичного спрямування, як ген. І. Білас, Г. Омельченко, С. Головатий, В. Бондаренко, Ю. Оробець, Ю. Шишкін, Ю. Спіженко, О. Литвак та багато інших. Приблизно 65-70 „безпартійних" депутатів доповнять цей бльок конструктивної більшости. У такому випадку національно-демократичний і центристський бльок стане більшістю у Верховній Раді, для чого потрібно 226 голосів. Якщо у цій коаліції буде брати верх здоровий глузд, а не конфронтація, як це було попередньо, то тоді, не зважаючи на вагому кількість „лівих", можна буде прийняти багато потрібних для держави законів.

Ліво-центристський бльок Соціялістичної і Селянської партій (36 депутатів, 8 відс.) можна уважати зваженим і поміркованим. Майже всі члени цього бльоку попереднього скликання зложили депутатську присягу на вірність України. Не пресовій конференції 4-го квітня лідер цього бльоку О. Мороз заявив, що на виборах перемогли демократичні сили, до яких він зараховує соціялістів і селян, наголошуючи на деяких їхніх розходженнях з комуністами. Цей бльок переміниться у парляментарну фракцію і зможе стати важливим важелем між комуністами і центристськими та національно-демократичними фракціями у голосуванні за тими чи іншими законами.

До антидержавних і антиукраїнських сил у Верховній Раді треба зарахувати ліву Комуністичну Партію України (124 депутати), „центристську" Партію Реґіонального Відродження України (2 депутати), „Союз" (2) і Міжреґіональний Бльок Реформ (1) — разом 129 депутатів або менше третини (28.66 відс.) депутатського складу Верховної Ради. Цей бльок, серед депутатів якого є серйозні програмові розходження, не буде творити однієї об'єднаної фракції і не стане більшістю навіть тоді, коли б до нього приєдналося 10-20 „безпартійних". Парляментарною більшістю вони не стануть, але будуть постійним гальмом у прийнятті нових законів і деструктивним, антиукраїнським чинником у Верховній Раді.

(Продовження буде)

Інж. М. Корчинський доповідав у Китаї

На запрошення Китайського металюрґійного товариства інж. Михайло Корчинський відвідав Китай в днях від 5-го до 14-го квітня ц. р. У цьому часі він побував у Центральному Дослідчому інституті заліза і сталі у Пекіні та на двох підприємствах сталеварного промислу: в Аншан та Манжігуа. На спеціяльно зорганізованих семінарах інж. Корчинський виголосив ряд доповідей про нові напрямки у розвитку мікролегованих сталей підвищеної міцности.

В останніх часах сталеварна продукція Китаю переступила 107 млн. тонн на рік і опинилась на першому місці в світі, випередивши Японію та ЗСА. Одначе, порівнюючи із світовими стандартами, якість китайських сталевих виробів доволі низька. Тому, замість дальше збільшувати продукцію, сталеварні намагаються модернізувати обладнання, щоб розпочати випуск високоякісних виробів.

В країні помітний приспішений перехід від командно-плянової до ринкової господарки. По черзі ліквідуються всемогучі міністерства різних галузей промисловости, а відповідальність за продукцію, продаж та рентабільність переходить на поодинокі підприємства. Субвенції для державних дослідчих інститутів поступово скорочується і вони мусять забезпечити дохід із індустріяльних контрактів.

За останні роки життєвий рівень населення помітно поправився. У готелевих ресторанах переважають місцеві гості, а не чужинці. В містах вражає велика кількість нових величавих споруд. Широкі столичні вулиці, що недавно були повні безконечних потоків роверів, сьогодні із трудом намагаються впоратись із все зростаючим автомобільним рухом.

У Панжігуа, побіч виробництва сталі, є також великий індустріяльний комплекс для видобування і продукції ванадію. Кількісно у добуванні ванадію Китай є важливим фактором, побіч Південної Африки, ЗСА та Росії. Ванадій, як легуючий елемент, є особливо вартісний у продукції мікролегованих сталей. Додаток одного кілограма ванадію на одну тонну сталі двократно або й більше підвищує міцність сталі.

Доповіді інж. Корчинського торкались методів більш економного використання ванадію. На підставі далекосяжних теоретичних студій про вплив мікроструктури на прикмети сталі показано, що ванадій є більш ефективний при наявності в сталі азоту. Така оптимізація впливу ванадію дозволяє заощадити 30 до 50 відсотків цього цінного елементу.

Семінарі з доповідями інж. Корчинського зустрілись через їх актуальність з великим зацікавленням слухачів. Слід відзначити, що збірники матеріялів міжнародних конференцій, що їх організував інж. Корчинський, були перекладені „від дошки до дошки" на китайську мову.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА БИЛЛА КЛІНТОНА, щоб доложити і своїх зусиль до боротьби з міжнародною злочинністю, минулої п'ятниці, 24-го квітня, співспонзорував резолюцію Організації Об'єднаних Націй, метою котрої є сповільнити незаконну торгівлю вогнепальною зброєю. Це вперше Америка підтримує резолюцію ООН у справі реґулювання пальної зброї. Цей крок ЗСА зробили після майже тижневих переговорів з делеґатами Комісії ООН у запобіганні злочиности та справах кримінальної справедливости. ЗСА також допомогли Канаді, котра разом з Бразилією начеркнула згадану резолюцію, рекрутувати інших спонзорів і вже мають 21 підпис згоди, включно з такими країнами як Британії, Німеччина, Росія, Японія, Австралія та Арґентина. Делеґати уважають, що резолюція буде підтримана всіма 40 членами згаданої комісії.

Вийшло з друку 10-те число „Української Діяспори"

Піврічник „Українська Діяспора", що його видає Інститут Соціології Національної Академії Наук України та редакція Енциклопедії Української Діяспори при НТШ, появився недавно десятим випуском.

Збільшене число (170 стор.) містить звичайні відділи, як і в попередніх випусках „Розсіяні по світах" публікує п'ять дослідних статтей про окремі проблеми чи події та довідки про діяспори в деяких країнах.

Юрій Макар (Чернівці) досліджує відому подію в історії України нових часів — Акцію „Вісла", аналізуючи її перебіг, характер та наслідки. Сергій Рудик (Київ) зробив огляд допомоги українських організацій ЗСА та Канади повоєнним втікачам і переміщеним особам у Західній Европі (1944–46). Три китайські автори (з м. Ухань) подали цікаву довідку про українців у Китаю з кінця XIX століття до 1945 року. Роман Прокоп (Швайцарія) подав докладну довідку про малу, але важливу українську громаду в Швайцарії. Цікавою є праця Осипа Кравчука про історію першої організованої української громади в ЗСА — „Українці в Шенандоа, Па."

На відділ про працю і змагання українських діяспорних громад зберегти свою ідентичність складаються чотири статті: „Огляд культурно-освітнього життя українців у Боснії (1890–1990)" Богдана Ліського (ЗСА), „З історії україномовної преси на Далекому Сході" Андрія Попка (Київ), етнографічна студія про українське весілля на польському Помор'ї Миколи Мушинки (Пряшів) та Олени Швачки (Київ) про образ України в щоденнику „Свобода" в 1995 році. Історію громадсько-політичного життя діяспори порушує стаття киян Володимира Кучера і Наталії Заяць про партію українських соціялістів-революціонерів на еміґрації.

Відділ „Наука в діяспорі і про діяспору" приносить статті Володимира Трощинського й О. Швачки (Київ) за матеріялами експертного соціологічного опитування на тему „Взаємодія західної української діяспори з Україною" та цікавий огляд і звідомлення Богдана Медвідського (Едмонтон) про постання і діяльність катедри української культури та етнографії ім. Гуцуляків при Альбертському університеті і короткий огляд про початок праці над канадським томом ЕУД Ярослава Розумного (Вінніпеґ). В Трощинський також дає критичний огляд результатів та напрямків дослідження міжвоєнної політичної еміґрації в Европі. На тему національних меншин в Україні (постійний розділ) одеські автори Петро Надолішній і Федір Резнік відкривають нам проблему маловідомої для нас меншини — ґаґаузів на півдні України.

У відділі рецензій Олександер Нельга (Київ) обговорює цікаву працю Северінаса Войтакуса „Українці в Литві" та кияни Петро Овчаренко і Катерина Чернова зрецензували два випуски (1996 і 1997) „Українського Альманаху" в Польщі, що його зредаґував Степан Заброварний (Варшава).

10-те число журналу „Українська діяспора" можна придбати за 6 дол. (включно з пересилкою) в редакції Енциклопедії Української Діяспори: Encyclopedia of Ukrainian Diaspora, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622–4828.

В. Маркусь

Допоможіть в будові монастиря в Гошеві!

Митрополит Андрей Шептицький створив молодше згромадження — Сестер Пресвятої Родини, щоби вести не тільки релігійну, але національно-просвітянську роботу. Головна квартира Сестер містилася в Гошеві. Сестри опікувалися хворими на тиф під час Першої світової війни.

З приходом большевицького режиму переважна більшість Сестер зазнала муки каґебівських катівень та концентраційних таборів. У 1950 році були заарештовані монахи Гошівського монастиря на Ясній Горі та Сестри Пресвятої Родини. В інших осередках, де мешкали Сестри, каґебісти вчинили те саме. На волі випадково залишилися нечисленні монахині.

В часі переслідування Церкви Сестри працювали в підпіллі, опікувалися хворими, сиротами, катехизували дітей. Незважаючи на переслідування, згромадження росло і збільшилося майже в два рази. Сестри брали активну участь у боротьбі за легалізацію нашої Церкви в останні роки існування Совєтського Союзу. Так, зокрема, вони були учасниками голодівки протесту в Москві, у Львові, Києві та в інших заходах Церкви.

Влада України не повернула Сестрам ані будівель, ані майна колишнього монастиря, тому вирішили будувати новий.

Перебуваючи кілька днів у монастирі, я побачив, як тяжко Сестри працюють. На моє звернення про допомогу в Америці і Канаді зібрано понад 30,000 дол., а щоби докінчити будову монастиря, ще потрібно багато більше, тому я звертаюся ще раз до українського греко-католицького проводу: допоможіть докінчити Сестрам монастир. Я звертався до всіх єпископів нашої Церкви в Америці, Канаді, до всіх священиків, Сестер, монахів, щоби матеріяльно допомогли, але може деякі, котрі дістали мої листи, навіть їх не відкрили, тому я ще раз звертаюся з проханням до нашого Митрополита Америки і Канади, до всіх єпископів, священиків, Сестер, монахів і всіх вірних християн: допоможіть, як ви зможете! І всі ті люди, які знайдуть в монастирі пораду, поміч і потіху, вони отримають її і від вас. Нехай Господь кріпить вас і наділяє своєю благодаттю!

Ще раз звертаюся до наших улюблених митрополитів, єпископів, священиків, Сестер, монахів: моліться, щоби Всевишній отворив їх серця щедроти й любови для нашої так довго поневоленої, але нескореної Українськoї Церкви, допоможіть докінчити будову монастиря в Гошеві! Всі жертводавці дістануть від Сестер подяку. Гроші можна відтягнути від податку. Чеки висилати на адресу: Ukrainian Fraternal Federal Credit Union, account 792, P.O.Box 185, Boston, MA 02132-0185, USA.

Іван Дідюк

В Донбасі...

(Закінчення зі стор. 1)

вання, доробки, надання транспортових, експедиторських та інших послуг і товарів.

З урахуванням депресивного характеру розвитку міст, пов'язаного із закриттям гірничовидобувних підприємств, до території пріоритетного розвитку віднесено міста: Вугледар, Горлівка, Дзержинське, Димитров, Добропілля, Донецьке, Єнакієве, Жданівка, Кіровське, Красноармійське, Макіївка, Маріюпіль, Новогродівка, Селидове, Сніжне, Торез, Шахтарське. До цього ж переліку віднесено Волноваський та Мар'їнський райони, де передбачається суттєво збільшити харчову і переробну промисловість для агропромислового комплексу (АПК).

На теренах пріоритетного розвитку плянується впровадження пільг для інвесторів, як українських, так і закордонних. Передусім, це — 20-відсоткове оподаткування прибутку, звільнення від сплати внесків до державних Інноваційного та Чорнобильського фондів, звільнення від сплати мита та податку на додану вартість продукції, виробленої на території зони для експорту та товарів, що ввозяться на терени зони для власного споживання.

Вшанували пам'ять двох велетнів

„Садок вишневий біля хати" — виступає Відділ СУМ з Ґошен, Н. Й.

5-го і 8-го березня ц. р. відбулися у Кергонксоні Н. Й., дві знаменні імпрези: перша — академія в честь генерала Романа Шухевича-Чупринки, а друга святочний концерт в честь нашого генія Тараса Шевченка.

Академію в пам'ять ген. Романа Шухевича-Чупринки влаштував Відділ ООЧСУ, а святочний концерт у честь Т. Шевченка — злучені організації Кергонксону. Ці імпрези були попереджені Панахидами, які відправили о. парох Олекса Шутер та о. Еміль Шараневич.

Реферат про життя славного героя ген. Романа Шухевича-Чупринку виголосив Микола Вітенко, а рецитацію „Командирові" відчитала Анна Харчишин.

Святочний концерт в честь Т. Шевченка почався „Заповітом", який виконав хор „Золотий гомін" під дириґентурою д-ра Олега Волянського. Доповідь про життя Тараса Шевченка виголосила Маріянна Заяць. Слідували деклямації Олега Крупи та Михася Химинця.

Група юних сумівців з міста та околиць Ґошену, Н. Й., виконала монтаж поезій Т. Шевченка. Хор „Золотий гомін" відспівав ще дві пісні та національним гимном закінчено Шевченківське свято.

Молода дружина, мама трьох дітей, засновниця 91-го Відділу СУА чудово виконала своє завдання. Працьовито і вдало використала всі доступні їй матеріяли. Особливу увагу звернула вона на мистецьку творчість Тараса Шевченка, вказуючи на його картини, в'язка яких була виставлена на сцені. Велику увагу присвятила рівнож творчості Т. Шевченка.

Хоча ми завжди втішалися добре опрацьованими, на високому рівні, національними імпрезами, тут ми відчули, що продовжується надбання попередніх поколінь, що вже не мусимо побоюватись, що після нашого відходу не буде кому продовжити важної праці на суспільній ниві.

Будуть працювати ті, що запам'ятають своїх родичів чи дідусів. Чи уявляєте собі гордість мужа, родичів та дітей Маріянни Заяць, яка хоча ще молода людина, заснувала новий 91 Відділ СУА та працює наполегливо, щоб обзнайомити неукраїнців з нашою культурою.

Тепер подумаймо про нашу сумівську та пластову молодь. Вона працює безупинно і так будуть працювати її нащадки, бо будуть гордитися культурним надбанням своїх попередників. Я певна, що навіть ті діти, які пішли „в чуже море", одружені з чужинцями, обстають за своїм, перетягають тих чужинців до наших церков чи інших установ, хрестять своїх дітей у нашій вірі і вщіплюють у них любов до України.

Два молоденькі юнаки продеклямували поеми Тараса Шевченка. Один з них, 8-літній Олег, син Лідії і Романа Баб'юків, недавно повернув з України із Бережан. Він гарною мовою, чудово продеклямував два вірші: „Тече вода з-під явора" та „Зоре моя, вечірняя". Опісля дещо старший Михась Химинець, син Люби та Юліяна та внук Марії Химинець, вміло виконав поему „Мені однаково".

Відразу присутні відчули, що цей юнак вихований у патріотичному домі. І справді: недавно появилася в „Свободі" стаття Марії Химинець, що на Закарпатській Україні в містечку, де вона родилась, будують нову церкву, бо стару забрали православні і не хочуть її повернути. Покійний д-р Юліян Химинець, дідусь Михася, написав книжку „Тернистий шлях до України". Повний тираж цього видання М. Химинець подарувала читачам в заміну за пожертви на нову церкву. Чи таким чудовим ділом бабусі не буде гордитися її внук, а опісля і пра-правнуки?

Група сумівців під проводом Андрія Бігуна чудово виконала монтаж. Дуже мило була дивитися на тих малят та трохи старших дітей, які у гарних строях співали та рецитували твори Т. Шевченка.

Серце наповнилося теплом, бо утвердилася в ньому віра, що „наша слава не пропала" тому, що будуть її продовжувати грядущі покоління.

Ми дуже вдячні працьовитим членам усіх організацій на терені Кергонксону.

Марія Зубрицька

Ділимося сумною вісткою з родиною,приятелями і друзями, що 27-го березня 1998 р. відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БРАТ, ВУЙКО, КУЗЕН та ШВАҐЕР

бл. п.

МИХАЙЛО МАСНИК

СЛУЖБА БОЖА

і похоронні відправи відбулися в церкві св. Михаїла в Гартфорді, Конн.

Залишив у глибокому смутку:
дружину — ЮЛІЮ
сестру — ОСИПУ з мужем, дітьми та внуками
швагерки — СТЕФАНІЮ і ВОЛОДИМИРА з дітьми
ближчу і дальшу родину в Україні

Просимо про молитви.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 25-го квітня 1998 р. по довгій недузі відійшла у вічність на 91-му році життя наша найдорожча МАМА, СЕСТРА, КУЗИНКА, ТЕТА, БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ (МЕЛЬНИК) СУХАР
з дому ВАРВАРІВ

нар. в Золочеві, Україна.
Акторка Львівського театру.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 1-го травня 1998 р. о год. 7:00 веч. в похоронному заведенні М. і А. Насевичів (109 E. Tabor Rd., Philadelphia, PA).

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу 2-го травня 1998 р. о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві Царя Христа при Каюга вул. у Філядельфії, а тлінні останки спочинуть на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:
дочка — ІРИНА МЕЛЬНИК з мужем ЮРКОМ КРИВУШОЮ
внуки — ТАРАС ЮРЧАК
— ДОРІЯН ЮРЧАК
сестри — БРОНИСЛАВА ФІЛІПЧУК з синами ЗДЗІСЛАВОМ з родиною і дириґент РОМАН з дружиною ЛАРИСОЮ в Україні
— ІВАННА ВАРВАРІВ
— ЯРОСЛАВА СОКАЛЬСЬКА з дочкою РОМОЮ з родиною в Польщі
братанки — ДОРА ВИННИЦЬКА з мужем ІГОРЕМ з родиною
— НЕОНІЛЯ АРКУША з родиною в Україні
братова — МАРІЯ ВАРВАРІВ
кузинка — ЗИНОВІЯ ПИРІГ з родиною
та ближча і дальша родина в ЗСА, Україні, Польщі і Канаді.

Ділимося сумною вісткою із земляками Підгайчанами, численними друзями і всією українською громадою, що в суботу 25-го квітня 1998 р. відійшов у Божу вічність видатний суспільно-громадський діяч, заступник голови Головного Комітету Підгаєчан

бл. п.

ЯРОСЛАВ ПАСТУШЕНКО

Шановній дружині покійного Надії і родині складаємо глибокі слова співчуття.

Вічна йому пам'ять!

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ПІДГАЄЧАН

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО в ЗСА КРАЙОВА УПРАВА і ВІДДІЛ у Ню Йорку з глибоким жалем сповіщають членів і прихильників та широку українську громаду, що в суботу, 25-го квітня 1998р. упокоївся на 85-му році трудолюбивого життя, принявши Святі Тайни наш дорогий довголітній член Крайової Управи і Управи Відділу в Ню Йорку, визначний підприємець та мирянський діяч

бл. п.

ЯРОСЛАВ ПАСТУШЕНКО

ПОХОРОННІ відправи в похоронному заведенні Петра Яреми при 7 вул., вівторок, 28-го квітня о год. 7:30 веч., а заупокійна Свята Літургія буде відправлена 29-го квітня 1998 р. в середу в церкві св. Юра о год. 9:30 ранку, звідки тіло буде перевезене на вічний спочинок на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вельмишановній дружині Надії та членам родини в цих днях скорботи Крайова Управа й Управа Відділу Українського Патріярхального Товариства складають щиросердечні молитовні співчуття.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в суботу 25-го квітня 1998 р. відійшла у вічність по тяжкій і довгій недузі на 87-му році свого трудолюбивого життя наша найдорожча і ніколи незабутня МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

НАТАЛІЯ ВОЙНОВСЬКА
з дому НИЖАНКІВСЬКИХ

заслужена членка КЛК („Матка") і чемпіонка легкоатлетики в Україні.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю 1-го травня 1998 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу 2-го травня 1998 р. в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. о год. 10:00 ранку. Після Служби Божої тлінні останки будуть поховані біля могили полковника Петра Войновського, чоловіка покійної.

Горем прибиті:
донька — ОКСАНА БАЗИЛЕВСЬКА з чоловіком ЮРІЄМ
внучка — ХРИСТЯ МЕКМІКЕН з чоловіком РОССОМ
внуки — БОГДАН БАЗИЛЕВСЬКИЙ
— АНДРІЙ БАЗИЛЕВСЬКИЙ
правнук — АНДРІЙ МЕКМІКЕН
племінниці — ДАРІЯ НИЖАНКІВСЬКА з сином ЯРОСЛАВОМ
— ЄВГЕНІЯ БЛЮМ з чоловіком ЙОРГОМ і дітьми ДАРЦЕЮ і ЮЛІЯНОМ

Замість квітів родина просить складати пожертви на Фонд Розвитку КЛК в Україні та на Фонд Дітей Чорнобиля.

Олбанська Округа УНС відбула Річні збори

В суботу, 7-го березня ц. р., в відбулися Річні збори одної з більш активних округ системи УНС. Збори відбулися в Українському Клюбі у Вотервліті, Н. Й., у яких взяло участь делеґати з усіх відділів Округи і понад 30 союзовців і гостей.

Голова Округи М. Філь вручає плякету почесному голові П. Шевчукові. Справа — радна С. Гаврилюк.

На зборах відзначено довголітнього голову Округи Павла Шевчука почесною плякетою, яку вручив йому теперішній голова Округи Микола Філь і радна Стефанія Гаврилюк. Від Головного Уряду предсідник Уляна Дячук відмітила працю П. Шевчука, головно організаційні успіхи, протягом довгих років.

Збори пройшли в діловій атмосфері. На предсідника вибрано Є. Наболотного, а В. Літинського на секретаря.

Звіти започаткував голова М. Філь, даючи загальний огляд праці Округи протягом минулого року. В членській кампанії Округа здобула 37 нових членів і опинилася на сьомому місці між округами УНС, виконуючи намічену квоту на 92 відс. Такі секретарі були успішними в членській кампанії: С. Гаврилюк — 15, П. Шевчук — 8, В. Кривулич — 11, М. Савків — 3. Чотирнадцять студентів Округи одержали стипендії на загальну суму 5,300 дол. Округа вже зорганізувала п'ять оголошень до конвенційної книжки. В кінці голова згадав, що, як в минулих роках, понад 100 союзовців з нашої Округи брали участь в Дні Батька на Союзівці.

Звіт із фінансів подав В. Кривулич, касир, зазначуючи, що на 31-го грудня 1997 року в касі було 797.16 дол.

Після уділення абсолюторії перебрано Управу на 1998 рік в такому складі: М. Філь — голова, С. Гаврилюк і М. Савків ст. — заступники голови, В. Літинський — секретар, В. Кривулич — касир; Контрольна комісія: П. Шевчук, — голова, С. Мочульський і Д. Коцан, члени; Номінаційна комісія — І. Удич, П. Спяк і В. Терлецький.

Представниця Головного Уряду С. Гаврилюк в своїй короткій доповіді подала загальний огляд праці УНС за минулий рік, даючи точні факти і цифри продажу старого будинку і купівлі нового, коротко зупиняючись над проблемами зі злукою з УБС і УНП. Своє слово С. Гаврилюк закінчила цікавими новинами із Союзівки. Після доповіді С. Гаврилюк давала відповіді на питання присутніх. В запитах брали участь Я. Тисяк, М. Савків, П. Шевчук, В. Літинський, Р. Маселко, Є. Наболотний і інші.

Після доповіді голова Округи апелював до всіх секретарів і союзовців бути більш активними в цьогорічній організаційній кампанії і побажав Окрузі не тільки виконати, а перевищити призначену квоту.

Кінцевою точкою на зборах був внесок голови вшанувати П. Шевчука почесним головою Округи за його віддану і довгу працю для Українського Народного Союзу, що присутні зробили із захопленням. Після зборів відбулася традиційна перекуска.

Володимир Літинський

Померла Н. Войновська

В суботу, 25-го квітня ц. р., померла в Ню Йорку Наталія Войновська, з дому Нижанківських, по тяжкій і довгій недузі на 87-ому році трудолюбивого життя.

Покійна була заслуженим членом КЛК і чемпіонкою легкоатлетики в Галичині між двома світовими війнами, як також в таборах Ді-Пі після Другої світової війни. Наталія Войновська була дружиною покійного полковника Петра Войновського, командира Буковинського куреня.

Панахида буде відправлена в п'ятницю 1-го травня ц. р., в 7-ій год. вечора в похоронному заведенні Петра Яреми, а похорон в суботу, 2-го травня на цвинтарі св. Андрія Первозванного з церкви-пам'ятника в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., о год. 11-ій перед полуднем.

Ю. Базилевський

УОКЦентр вшанував В. Міллера

Вісімнадцятий бенкет Українського Освітньо-Культурного Центру відбувся 4-го квітня ц. р. у власній просторій залі з участю 180 членів та запрошених гостей.

О год. 6-ій вечора розпочався коктейл і виставка мистецької творчости Марка Зубара і Мира Лади в ґалерії центру.

Президент центру Микола Лютий відкрив бенкет вітанням гостей і запросив проф. д-ра Володимира Карпинича бути господарем цілої програми бенкету. Отець Роман Паньків проказав молитву „Отче наш" і поблагословив їжу та напитки.

Проф. В. Карпинич представив почесного гостя — амбасадора Вілляма Ґрін-Міллера з дружиною Сузанною в оточенні екзекутиви центру за головним столом, а також присутніх 28 представників суспільно-громадських, допомогових, забезпеченевих, фінансових і релігійних організацій та установ.

Амбасадор України до ЗСА Юрій Щербак листовно привітав УОКЦентр і подякував за взірцеву працю, а особливо за вшанування приятеля України амбасадора В. Міллера, відзначивши його Мужем Року. Також зачитано привіти від президента 1-го Щадничого Банку „Певність" д-ра Юліяна Куляса зі щедрим даром на центр у сумі 2,500 дол. та президента Кредитівки „Самопоміч" Ілярія Мазепи зі щедрим даром в сумі 1,000 дол.

У дальшій програмі бенкету проф. В. Карпинич накреслив пройдений шлях В. Міллера — його здобування освіти, що включало Оксфордський та Гарвардський університети, дипломатичну службу, працю в закордонній, оборонній та секретно-розвідувальній службі ЗСА, в комітетах американсько-совєтських і американсько-російських відносин, міжнародній фундації виживання й розвитку та інших, як також викладача права і дипломатії.

Достойний гість глибоко розумів бурхливу історію України, її сучасні та майбутні виклики як нації в переходовому періоді до незалежности і демократії. Ставши американським амбасадором, він повністю віддався діям, щоб сприяти Україні у змаганнях для досягнення політичної та економічної стабільности в найтяжчому періоді державотворення. Амбасадор приділяв багато енерґії для створення різних можливостей у програмі виміни студентів і вчителів англійської мови та суспільних студій; можливостей для університетських викладачів, адміністраторів та науковців суспільних і гуманітарних наук; ревно обстоював конечність грошової допомоги, неподільність української території та присутність української фльоти на своїй території. Роздобув пів мільйона долярів для електронічного банкування та кредитно-карткової системи в комерційному банку ІНКО. Амбасадор В. Міллер і його дружина Сузанна були любителями і патронами української барвистої культурно-мистецької спадщини.

Президент УОКЦентру М. Лютий вручив достойному амбасадорові пропам'ятну бронзову плитку на спогад відзначення його нашим Мужем Року. У відповідь амбасадор передав президентові центру мішечок з насінням соняшника з Первомайського, яке Сузанна Міллер плекала у садибі американської амбасади в Києві, яке є вже другою вирощеною ґенерацією. Воно напевно буде вирощуватись на посілості центру на спогад про сьогоднішню подію.

В. Міллер (справа) після отримання нагороди. Біля нього (справа) В. Карпинич, С. Міллер і М. Лютий.

У своєму слові В. Міллер дякував за шану і відзначив Україну за її вклад у досягнення міжнародного миру, особливо своїм добровільним відреченням від ядерної зброї. При цьому пригадав, з яким зворушенням біля Первомайського в товаристві міністрів оборони України, ЗСА та Росії вони спустились у підземелля, де зберігалась ядерна зброя, спрямована на міста ЗСА. На його думку, розмонтування ядерної зброї було актом мудрости і людяности для збереження світу, в якому ми живемо, початком творення цивілізованого суспільства після століть негуманности, жорстокости і переслідувань, які зазнала Україна. В його розумінні, за сім років Україна є напівдорозі до мети.

Нав'язуючи до Університету „Києво-Могилянська Академія", В. Міллер підкреслив, що в наступних виборах прийдуть нові парляментаристи, вишколені на принципах гуманности і демократії, котрі знатимуть правдиву історію, культуру та руїни, заподіяні Україні. Вони будуватимуть справжню українську демократичну державу.

У своєму слові В. Міллер кількакратно подивляв терпеливість українського народу. Під час відвідин Братського Монастиря, в супроводі ректора В'ячеслава Брюховецького, амбасадор, оглянувши руїни, порівняв фундаменти катедри, що відбудовується, до зерна, що пророщується, до відродження. У власному вірші, яким він закінчив своє слово, він описує, як у ненависті „наші брати" знищили і пограбували монастир, а монахів повбивали. Але фундамент лишився! Чекає, щоб ми його відбудували.

Слово амбасадора В. Міллера було для нас піднесенням і поглибленням віри, що, помимо всіх лихоліть, підвалини у нашого народу міцні. З Божою поміччю і при величезній праці таки прийде справжнє відродження.

У мистецькій частині бенкету виступили: сопрано Анна Бачинська і тенор Богдан Чаплинський під акомпаньямент Роксоляни Герасимович та чоловічий хор „Прометей" під дириґентурою Нестора Кизимишина й при акомпаньяменті Галі Мазурок-Рей.

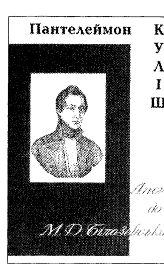
На закінчення проф. В. Карпинич подякував імпрезовому комітетові за взірцеве приготування вечора.

Відзначення амбасадора В. Ґрін-Міллера Мужем Року повністю задовольнило сподівання присутніх і за це належить велике спасибі Дирекції УОКЦентру.

Петро Гурський

Листи П. Куліша до М. Д. Білозерського вийшли окремим виданням

Парсиппані, Н. Дж. — У Видавництві Маріяна Коця появилася цікава джерельна книжка листування Пантелеймона Куліша до М. Д. Білозерського, яке упорядкував Олесь Федорук, подаючи до того ще і пояснюючу вичерпну вступну статтю. Книжка вийшла у серії „Літературні пам'ятки", випуск 3, Львівського відділу Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України, за літературною редакцією Наталії Кіт і мистецьким оформленням Олени Кіс.

У виданні опубліковано 87 листів П. Куліша до М. Д. Білозерського, поміщика з Чернігівської губернії, двоюрідного брата Ганни Барвінок, їх доповнюють чотири листи П. Куліша до дружини і два її листи до Білозерського. Із вступу упорядника довідуємося, що не затрималися взагалі листи Білозерського до П. Улі-ша, тому що були знищені в пожежі на Кулішевому хуторі.

Листування у збірці подане усучасненою російською мовою, а український правопис подається без змін, так як П. Куліш поступово його виробив сам, тому, що це цікаво для мовознавців.

Точний вступ ще із окремими поясненнями, список скорочень і перелік імен, як також таблиці листування дають незвичайно цікавий матеріял для дослідження суспільних і літературних процесів XIX століття, в яких П. Куліш брав активну участь. Більшість листів опубліковані вперше. Збірка листування призначена в першу чергу для наукових працівників-філологів, істориків, викладачів і студентів.

Книжку можна купити за 11 дол., пишучи на адресу:„Holodomor" M. P. Kots, P. O. Box 33, Lexington N.Y. 12452.

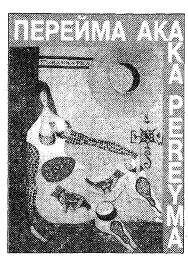
О. К.

Нові успіхи А. Перейми

Широковідома наша мисткиня і вийняткова писанкарка Ака Перейма може радіти новими успіхами.

При кінці 1997 року її обрано до групи найславніших мешканців міста Трой, де вона постійно проживає, а саме до т. зв. „Трой Голл оф Фейм". З того приводу вийшла окрема книжечка з інформаціями про усіх славних, яких вибрано і яких імена будуть виписані на таблицях в культурному центрі міста Трой. В книжечці подані точні дані про А. Перейму, пояснюючи, що своїм мистецтвом вона передає емоційне пов'язання з батьківщиною-Україною із теперішнім місцем постійного проживання — ЗСА. Подаючи коротко її життєпис, студії та твори, інформаційна стаття закінчується ствердженням, що А. Перейма завжди підкреслює важливість свободи, яка існує в цій країні та яку вона несе з кожними частими відвідинами в Україну.

Із Фундації ім. Ольжича в Києві появився 1997 року великий кольоровий альбом творчости А. Перейми з її присвятою матері, чоловікові та сестрі Тані, що допомогла їй пізнати світ писанки.

Альбом у двох мовах дає цікаву та вичерпну картину її писанкарської творчости, а також показує декілька скульптур з відповідною статтею Олександра Федорука, фото її кераміки зі статтею Євстахії Шимчук, зразки її акварелей зі статтею Анни Терещенко та вкінці витяги з думок різних провідних осіб з України на тему творчости А. Перейми. Закінчується виданий дбайливо альбом з кольоровими і чорно-білими світлинами, біографічними даними та цікавими світлинами з родинного альбому А. Перейми та її сестри Тані та списком її виставок, що викликає подив своєю кількістю.

У травні А. Перейма разом зі сестрою знову відвідає Україну, де заплановані три виставки їхніх праць. В часі перебування в Україні буде презентація виданого тепер альбому і відкриття постійної виставки керамічних праць А. Перейми, що їх вона подарувала для родинного міста — Копиченець.

О. К.

Українська громада шанує своїх діячів

Український суспільно-політичний і культурний діяч завжди був особливою особою в нашому житті. З огляду на довге поневолення українського народу такі діячі виконували різні функції, щоб виповнити ту проґалину, яка була з причини браку державних і самоуправних діячів. Без держави і своєї влади такі діячі підтримували і берегли загальну мораль, творили різні потрібні суспільні організації, школи, розвивали самоосвіту, розбудовували кооперативи, взагалі господарське життя, всі життєво потрібні асоціяції та керували ними. Саме через те їм і пам'яті про них присвячується так багато уваги.

Серед таких діячів був Микола Хоманчук, уроdженець Бережанщини, що помер під кінець лютого цього року. Молодість свою він провів у Бережанах, де з дружиною Наталкою вони провадили книгарню і крамницю, які були не тільки станицею, але й центром громадських інформацій та добрим зв'язком громадських установ. Станиця ця була оком польських поліційних органів та постійно напастована польськими державними чинниками. Після повороту батька Миколи з Америки, де він заробітковою працею придбав деякі матеріяльні засоби, він з частиною родини перенісся до Львова, на Знесіння. Саме тоді розгорталася інтенсивна праця і боротьба з польською владою за українізацію Львова, який поляки намагалися сполонізувати на всіх життєвих відтинках, а українське населення витіснити за межі міста.

Український життєвий наступ зростав, і польські суспільні й державні чинники робили все можливе, щоб до цього не допускати. Для новоприбулих у Львів починалося нове життя. Вони вливалися в активні українські ряди, і український стан посідання поширювався та міцнів. На великій дузі між Клепаровим і вулицею Зеленою з осередком Знесіння на очах зростав життєвий потенціял українського елементу. У цей живий вал включилися новоприбулі, а в першу чергу такі, як Микола. А тому, що працьовитий і вмів працювати, в короткому часі він став одним з передових молодих активістів. Ті, що мали змогу спостерігати довколишнє життя, бачили швидкі і великі зміни. Поляки почали масові протидіяння. В центрі тієї українізаторської смуги вони почали розбудовувати місто і населювати польські елементи з глибини Польщі.

Що сталося у Львові з приходом росіян, то всі знають. Після короткого совєтського „з'єднання" кожен тікав, коли і куди міг. Родина Миколи опинилася в Америці, в Ню Йорку чи його околиці. За своїм звичаєм він зразу потрапив у гроно таких самих людей, як він; своєю громадською активністю в Ню Йорку та околиці став одним з найпопулярніших громадян цього району. Очевидно, що став він також активним співпрацівником Українського Народного Союзу. Про нього сказав найбільше кількаразово обираний голова УНСоюзу Йосип Лисогір у своїй промові на сорокаденно-му прийнятті після смерти Миколи. Прийняття і взагалі велику імпрезу влаштувала вдова по св. п. Миколі Нуся, яка живе тепер в Норт Порті, Фльорида.

2-го квітня д-р отець митрат парох Іван Тилявський відправив у соборі Святої Богоматері Марії, получену з Панахидою Службу Божу, на якій було особливо багато людей. Після відправи всі люди перейшли до церковної залі, а парох молитвою відкрив прийняття. Після прийняття сеньйор тутешньої громади Йосип Лисогір виголосив промову, в якій було багато даних про життя і працю св. п. Миколи, в якій він сказав: „Св. п. Микола навідувався до Головної Канцелярії Союзу і завжди приносив призбирані чималі гроші. А відтак брався помагати комусь... Він жив Союзом. За це його любили й шанували всі члени". Після нього коротке слово про суспільну роботу св. п. Миколи та її успіхи говорив Я. Гайвас.

Молитвою закінчив отець парох цю численну імпрезу.

Вислід збірок датків на важливі цілі: А. Хоманчук зібрала в Кергонксоні після похоронних обрядів 575 дол., які вручила о. Олексі Чутері для передачі на призначені жертводавцями цілі; Михайло Тарапацький зібрав у Норт Порт після прийняття 755 дол., які передав д-рові Володимиру Королеві для вручення на призначені жертводавцями цілі.

Г. Х.

